

ság néha alaposan átdolgozta az egyes cikkeket. [A cikkek egyharmada végén két név olvasható; ez jelzi, milyen szoros együttműködés gyümölcse a szótár.] A nagyobb, teológiai szempontból jelentősebb cikkeket általában maguk a szerkesztők írták.

Eredetileg a címben nem szerepelt a „teológiai” szó; egyszerűen olyan szótárt terveztek, amelynek cikkei kifejtik a fontosabb bibliai szavak, kulcsfogalmak doktrínáris és lelki jelentését. De munka közben világossá vált, hogy a Biblia nyelvzetében alapvető egység található: a különböző korokon, környezeteken és eseményeken keresztül feltárul a szent szerzők szellemének és stílusának igazi közössége. A Biblia egysége tehát, a hit lényeges adottsága, a nyelv konkrét szintjén is beigazolódi; ugyanakkor világos lesz, hogy ez az egység teológiai természetű. Jézus Krisztustól származik, aki az ószövetségi könyveket — tehát Istennek Krisztus előtti, emberi nyelven és sajátos műfajokban kifejezett szavát — beteljesítette. Az ószövetség így Jézus Krisztus előkészítése és előképe; az újszövetség pedig Isten testté lett Igéje, végleges kinyilatkoztatása. A szótár cikkei igyekeznek követni e keresztény szemléletet. Az olvasó is felfedezheti ezt a szintetikus látást (ezt a teológiát) a szótár minden cikkében. Ne keressünk a szótárban archeológiát, bibliai környezetrajzot, de még csak bibliai történetet sem. A szent könyvek által felvetett kritikai problémák (irodalmi történet, keletkezési idő, szerzők, műfajok stb.) is csupán utalásszerűen szerepelnek. Lényegében tehát biblikus teológiáról van szó, vagyis a szótár a fontosabb bibliai fogalmak jelentését, a kinyilatkoztatás doktrínális témáit történeti kifejtésben mutatja be, nyomon követve Isten pedagógiáját, tehát megmutatva, miként készíti elő az ószövetség Jézus Krisztus eljövételét, illetve miként teljesíti be a testté lett Ige eljövetele — tettei és evangéliuma (az új szövetség) által — az atyáknak tett ígéreteket és a prófétai jóvendöléseket.

A szótár fogadtatása minden várakozást felülmúlt. Franciául mintegy százezer példány kelt el az első és az 1970-es második, javított és bővített kiadásból. 15 nyelvre lefordították. A magyar fordítás az 1970-es újabb kiadás alapján készült. A fordítást a szerkesztők vezetésével hattagú munkaközösség végezte.

Ez a szép szentévi ajándék fontos segédeszköz a hamarosan megjelenő teljes új magyar szentíráshoz, és nagy segítségére lesz papoknak és híveknek egyaránt: Ige-hirdetésben, biblikus továbbképzésben. De elmélkedésre is használható, hiszen bár szakszerűen, mégis olvasmányosan, élvezetes stílusban fejti ki a biblikus teológia alapvető témáit.

A könyv csakis közvetlenül rendelhető meg a szerkesztőknél. Címük Via dei Penitenzieri 20, I-00193 Roma.

R.

A p a p i s z o l g á l a t. Dokumentumok, tanulmányok, elmélkedések. Opus Mystici Corporis kiadó, Bécs 1974, 334 o.

Ez az értékes gyűjtőkötet 3. kötete a „Krisztus papja tegnap, ma, holnap” c. sorozatnak. Első része három fontos dokumentumot tartalmaz. Elsőnek a németnyelvű terület püspökeinek a papságról szóló körlevelét: ezt az alapos biblikus-dogmatikus tanulmányt rangos tudósok készítették 1970-ben, nem egy gondolatát átvette az 1971-es püspöki szinodus is. Ehhez csatlakozik a Nemzetközi Teológiai Bizottság tanulmánya a szolgálati papságról. Ezt a dokumentumot egy a célra alakult albizottság készítette elő a francia domonkos, Le Guillou vezetésével. A bizottság teljes ülésén megvittatta, munkaeszközként jóváhagyta, és megküldte a püspöki szinodusnak. A harmadik végül magának az 1971-es szinodusnak hivatalos záródokumentuma, a Vatikáni Rádió munkatársainak fordításában. (Azóta 1972-ben megjelent a Szent István Társulat kiadásában; a fordítást ennek alapján néhány helyen kijavították. Az újraközléssel az volt a kiadó szándéka, hogy így a három fontos dokumentumot együtt tanulmányozhassák, és mindenki maga megállapíthassa, mi került be az előkészítő írásokból a hivatalos szinodusi dokumentumba.) — A gyűjtemény második része tanulmányokból és elmélkedésekből áll. P.-A. Liégé OP konferenciabeszédei „A pap

miköztünk" címmel 1960-ban hangzottak el egy chartres-i zárandókatalkalmával, de közel másfél évtized távolából is időszerűek, frissek. Egyes gondolataik ma már talán magától értetődőeknek tűnnek, de akkor — a zsinatelőtti szellemi légkörben — bombaként hatottak. Liégé a következő négy kérdésre válaszol: „A pap az ég varázslója?” „Különálló kaszt tagja-e a pap?” „Kiváltságos lény-e a pap?” „Unnepront-e a pap?” Válaszai: Jézus Krisztus papja elsősorban a hit tanúja, s csak ezután a kultusz szolgája; a felszentelés célja az, hogy a pap az emberek szolgálatára álljon, s nem az, hogy külön kaszt tagja legyen; a papi hivatás evangéliumi eredetű és az apostolok hagyománya; a pap nem a moralizálás, nem a tilalmak embere, de nyugtalanítja az emberek pogány életét. Arra törekszik, hogy megnyissa lelküket az evangéliumi üzenet befogadására. — Ezután következik P. Congar egy magvas elmélkedése, amely a papság és a világiak viszonyára vet fényt. Tudjuk, hogy Congarnak a laikátusról szóló kutatásai mennyire éreztették hatásukat a zsinaton. Egy harmadik domonkos, P. Perrin a papról mint Jézus barátjáról elmélkedik. A tanulmányok sorát Msgr. Ancel püspök írása zárja le. A Prado nevű papi közösség vezetője, aki tíz évet töltött munkások között, lelki tájékoztatást nyújt azoknak a papoknak, akik elkereszténytelenedett környezetben fejtenek ki apostoli tevékenységet. A gyűjtemény függelékeképpen Török Jenő kiegészítve leközi azt az alapos könyvszemléjét, amelyet az 1971-es püspöki szinodus alkalmával a Mérlegnek készített.

A gazdag szövegyűjtemény nagy segítségére lesz a magyar papoknak abban, hogy a mai válságban elmélyítsék hivatásukat, újra megtalálják személyazonosságukat, és új lendületet merítsenek a mindig sürgető evangelizáláshoz. De a keresztény hívek is haszonnal elmélkedhetnek a könyvből: jobban megismerhetik a katolikus papság lényegét, szerepét az egyházban, helyes megvilágításban láthatják a papság és a világi hívők viszonyát.

Anne de Vries: Fiatalok Bibliája. Opus Mystici Corporis kiadó, Bécs, 1974, 256 o.

Ez a mű eredetileg holland nyelven jelent meg; a magyar kiadás a német fordítás alapján készült, egészsvázsonkötésben, modern vonalú rajzokkal, gazdag illusztrációval. A könyv figyelembe véve a gyermeklélektant, felhasználva bizonyos pedagógiai fogásokat, lendületes, élvezetes stílusban beszél el az ó- és újszövetségi történeteket. Természetesen leegyszerűsített üdvösségtörténetről van szó. Szülők, nevelők, hittanárok sokat tanulhatnak a könyv módszeréből. A felnőttek együtt olvashatják a gyermekekkel, vagy kezükbe adhatják, minthogy a Fiatalok Bibliája már olvasni tudó gyermekek szellemi színvonalához alkalmazkodik. (Tehát nem az egészen kicsik számára készült, mint A legszebb történet, amelyet annakidején ugyancsak az OMC adott ki.) Jugoszláviában pár évvel ezelőtt megjelent egy Képes Biblia: ennek sikere azt bizonyítja, hogy ilyen jellegű kiadványokra igen nagy az igény. A könyvnek több mint fele az ószövetségi szentírás fontosabb történeteit beszéli el. Így ebből a szempontból is szerencsésen kiegészíti az eddig megjelent hittankönyveket.

Szabó Ferenc

Régi Magyar Költők Tára. XVII. század. Katolikus egyházi énekek (1608-1651). Sajtó alá rendezte Holl Béla. Akadémiai Kiadó, Budapest 1974, 726 o. + 19 képmelléklet.

A MTA irodalomtudományi intézetének gondozásában jelent meg ez az értékes kötet. Elsősorban a 17. század irodalomtörténete kap benne gazdag forrást. A gyűjtemény költői elemzését az irodalomtörténetek fogják elvégezni. A kötet azonban a magyar lelkiség történetének is igen értékes fejezete. A megújuló egyház bőven ontja szellemi gazdagságát az énekekben és versekben. „Valamennyi a katolikus egyház hagyományos vallási gyakorlatának szülötte. Túlnyomó részük templomban énekelt, a vallási közösség egyházi, liturgikus gyakorlatában kialakított szöveg, más részük viszont... olvasásra szánt verses magánimádság vagy elmélkedés” (5).